

Тисько М.М.

аспірант кафедри міжнародного

бізнесу і туризму

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Сучасний стан харчової промисловості України та забезпечення її розвитку в сучасному світі потребує правильного вибору та формуванню відповідної стратегії інноваційного розвитку підприємств даної галузі. Економіка у світових масштабах є замкнутою системою тому з її розвитком міра ймовірності існування стану національної економіки може або залишатися незмінною або зростати. Розвиток економіки підпорядкований і здійснюється на засадах низки законів природи, які є незаперечні обов'язково спрацьовують.

Зокрема з другого закону термодинаміки слідує, що світова економіка може розвиватися за умови коли міри ймовірностей усіх національних економік, які утворюють світову економічну систему спрямовані на вирівнювання між собою. Отже розвиток світової економічної системи відбувається таким чином, щоб її підсистеми (національні економіки) ставали подібними, тобто повинні також розвиватися.

В основі розробки інноваційної стратегії мають лежати наступні положення:

- орієнтація на майбутнє і на постійні зміни ринкового середовища; застосування нових методів і засобів виробництва, застосування нових видів ресурсів і нових підходів до використання традиційних ресурсів;
- залучення нових матеріальних ресурсів, широке використання інтелектуального потенціалу;
- диверсифікація виробництва і збуту адаптована до змін ринкових умов.

Відносно внутрішнього середовища стратегії поділяються на кілька великих груп інноваційних спеціальних стратегій:

- продуктові (портфельні, підприємницькі, бізнес-стратегії);
- функціональні (науково-технічні, виробничі, маркетингові, сервісні);
- ресурсні (фінансові, трудові, інформаційні, матеріально-технічні);
- організаційно-управлінські (технології, структури, методи управління) .

Сутність розроблення концепції інноваційної стратегії полягає у визначенні інноваційної цілі, яку може реалізувати підприємство з огляду на свої ринкові позиції та інноваційні можливості. На основі інноваційні цілі формується інноваційна стратегія підприємства.

За змістом інноваційна стратегія враховує основні базисні процеси в організації і в її зовнішньому середовищі, можливості зростання інноваційного потенціалу організації. В основі розробки інноваційної стратегії повинно бути максимальне скорочення строків розроблення інноваційних проектів і впровадження нововведень, використовуючи певні принципи організації роботи: паралельне та інтегральне вирішення інноваційних завдань.

Принципи, якими організації керуються у своїй стратегії інноваційно - виробничої діяльності, охоплюють більшість її сторін і використовуються:

- при оцінці результатів діяльності на сьогоднішній чи майбутній період часу;
- при визначенні взаємовідносин організації із зовнішнім середовищем;
- при обґрунтуванні конкретних інноваційних розробок, місця їх реалізації і шляху досягнення переваг над конкурентами.

Поле можливих варіантів вибору стратегії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання щодо впровадження нових інструментів активізації управлінської діяльності включає:

- модернізація підприємств для підтримання його конкурентоспроможності;
- оновлення традиційного асортименту продукції;
- виробництво інноваційної продукції,
- впровадження інноваційних методів в операційну діяльність, розвиток персоналу, маркетинг і логістику з метою максимального задоволення потреб споживачів і отримання прибутку.

Критеріями ефективності впровадження інноваційних заходів є індикатори, за допомогою яких визначають приріст економічного результату відносно витрат. При цьому зростання прибутку виступає не як мета, а як важлива умова і результат здійснення інноваційної діяльності — створення нових продуктів, технологій, послуг, що впливають на рівень життя суспільства.

Наукові основи управління інноваційним розвитком базується на теоретичних положеннях загального менеджменту, серед яких визначальними є закони та закономірності економічних систем, принципи, функції, форми й методи цілеспрямованої діяльності людей у процесі управління для досягнення поставленої мети.

Мистецтво як емоційна складова управління інноваційним розвитком забезпечує повноцінне використання знань, ідей, досвіду, прийняття рішень. Стратегія інноваційного розвитку залежить від - напрямків діяльності, що відкриваються перед підприємством, виходячи, насамперед, із зовнішніх умов у яких воно функціонує, ринкових можливостей і особливостей самого підприємства. Основні засади інноваційного розвитку це сукупність конкурентних якостей – організація виробництва, дизайн продукту, спрямованість маркетингу, канали збуту і надання послуг.

В результаті якого споживач отримає новий продукт з більш привабливим співвідношення між споживчою цінністю і ринковою ціною.

Засадничою основою інноваційного розвитку повинен стати обов'язкові вимоги до цільових програм щодо формування стратегії, згідно з якими досягаються конкретні цілі, чітко визначені шляхи їх досягнення, необхідні ресурси, визначена відповідальність конкретних осіб за виконання передбачених програмних завдань.

Цілями можуть бути: підвищення ефективності виробництва, розширення частки ринку, збільшення прибутку і т.п., однак основною метою є забезпечення умов тривалого виживання підприємств і стійкого сегменту на ринку. При цьому потрібна більш гнучка і дешевша організація процесу виробництва і відповідна технологія. Стратегії, спрямовані на підвищення

інноваційної цінності продукції та на її здешевлення, як правило, виключають одна одну.

Джерелами для формування ідей інноваційного розвитку є: результати аналізу тенденцій розвитку соціально-економічних процесів які відбуваються у суспільстві під дією факторів НТП; рівень знань; діяльність конкурентів; потреби і запити споживачів (як існуючі, так і потенційні); компетенції фахівців структурних підрозділів маркетингу, виробничих, торгових і збутових, конструкторських, технологічних підприємств).

Виходячи з вищенаведеного та стану справ, властивих економіці України потрібна не загальна абстрактна стратегія, а конкретні директивно-індикативні заходи інноваційного розвитку з врахуванням ринкових можливостей та джерел фінансування впровадження стратегічних заходів.

Диверсифікація і кредитування споживачів, надання продукції в оренду, лізинг. Головною умовою успішного впровадження інноваційної стратегії на підприємстві має бути забезпечення в короткий термін, проведення структурних і функціональних змін у системі управління, які мають сприяти розширенню можливостей реалізовувати конкурентоспроможну інноваційну продукцію, послуги, задовольняючи якісно зростаючі потреби економіки країни та особистого споживання населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб. / В.А. Рач, О.В. Россошанська, О.М. Медведєва; за ред. В.А. Рача. – К.: «К.І.С.», 2010. – 276 с.
2. Стратегічне управління : навч. посіб. / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. – 384 с.
3. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент : учебник для вузов / Р. А. Фатхутдинов. – 2-е изд. – М. : ЗАО «Бизнес-школа»; «Интел-Синтез», 2000. – 624 с.
4. Чубай В. М. Формування та реалізація інноваційної стратегії машинобудівного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.04 «економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / В. М. Чубай. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2007. – 24 с.
5. Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика : учеб.-практ. пособие / А. Ю. Юданов – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Ассоциация авторов и издателей «Тандем», «ГНОМ-ПРЕСС», 1998. – 384 с.